

אור וירושלים

תופעת שימוש של המקרא בשמות אנשים ומקומות בצורה מדרשית - מדרש שמות - היא תופעה מוכרת וידועה.

לדוגמה:

"אל נא ישים אדני את לבו אל איש הבליעל הזה על נבל כי כשמו כן הוא נבל שמו ונבלה עמו" וגו'
(שמו"א, כ"ה, כה).

וכן:

"...כי הגלגל גלה יגלה ובית אל יהיה לאון"
(עמוס, ד', ה).

לענ"ד גם בספר ישעיה, בפרק ל"א, נמצא מדרש שם, שתוכנו מפתיע למדי. הנבואה בפרק זה מסתיימת במלים: "נאם ה' אשר אור לו בציון ותנור לו בירושלם" (ישעיה, ל"א, ט). נבואה זו היא חלק ממסכת שלמה של פרקי מאורעות ונבואות בספרי מלכים, דברי הימים וישעיה, העוסקים במסע סנחריב אל יהודה בכלל ואל ירושלים בפרט. בכתובת סנחריב, המתארת מסע זה, מופיעה ירושלים בשם אורסלמו (Ur-sa-lim-mu)¹. הקידומת Ur פירושה בלשון האכדית 'עיר'².

ישעיה הנביא יודע שזה שמה של העיר בפי האשורים, ובסיום נבואה זו הוא הולך בדרך מדרש השמות, ודורש את שמה **האשורי של** ירושלים. הנביא פונה אל מלך אשור ואומר לו: אתה סבור שזו סתם עיר ככל הערים, אבל דע לך! העיר הזו איננה סתם עיר. האור הזו, במובן 'עיר', תתגלה לך כאור במובן 'אש', אשו של ה', אשר יהיה לירושלים חומת אש סביב ולכבוד יהיה בתוכה (על-פי זכריה, ב', ט).

¹ על-פי: ח' רביב, מקורות לדברי ימי סוריה וארץ ישראל - האלף הראשון לפנה"ס, האוניברסיטה העברית, ירושלים, תש"ט, עמ' 81.

² ראה: אנציקלופדיה מקראית, ערך 'ירושלים', עמ' 729.